

МЕТОД КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ ТА ОБЛІКУ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК НА КАФЕДРІ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ З ДОГЛЯДОМ ЗА ХВОРИМИ

Ю.М.Гольденберг, Є.Є.Петров, З.О.Борисова, Т.В.Настрога

Провідною метою професійної підготовки медичного працівника є формування системи професійних умінь та навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності.

Навичками називаються професійні дії, які шляхом повторень, тренінгу стають автоматизованими. Професійна діяльність сучасного медичного працівника вимагає опанування широким спектром навичок: сенсомоторних, перцептивних, інструментально-розрахункових. Специфічність та різноманітність системи навичок є однією з головних складностей професії медика.

Основу рухових, мануальних, сенсомоторних навичок складає діяльність руки, що, як правило, працює під контролем органів чуття (наприклад, пальпація, перкусія тощо).

В основі перцептивних навичок лежить процес чуттєвого сприймання (перцепції) (наприклад, зовнішній огляд, диференціація звуків, пов'язаних із роботою серця і легень у нормі та патології тощо).

Інструментально-розрахункові навички забезпечують користування професійними приладами для проведення стандартних професійних вимірювань та розрахунків за відомими формулами й алгоритмами (наприклад, мікроскопія, тонометрія тощо).

Професійні навички, як відомо, належать до III рівня підготовки. Основним методом формування навичок є практичний тренінг систематичне повторювання певних професійних дій за заданим алгоритмом з метою досягнення стадії автоматизованого виконання.

Основні етапи формування професійних навичок такі:

I етап - усвідомлення та запам'ятовування професійного алгоритму навички;

II етап - практичний тренінг в опануванні навичкою за даним алгоритмом;

III етап - досягнення стадії автоматизованого виконання, коли зникає свідомий покроковий контроль за процедурою виконання навички:

IV етап - функціонально призначений для забезпечення зберігання навички в активному стані.

Методом контролю практичних навичок є індивідуальне оцінка точності та швидкості виконання навичок або оцінка їхніх результатів

Існують критерії оцінки професійних навичок, а саме:

- якість, точність, правильність виконання відповідно до вимог алгоритму;

- швидкість, ступінь автоматизованості;

- легкість, успішність перенесення в ускладнені умови (ефективність навички в ускладнених умовах використання).

Опанування практичними навичками (методами обстеження хворих, елементами догляду за хворими) та поступове формування професійних умінь у студентів є найважливішою ланкою навчального процесу кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб із доглядом за хворими. Організація контролю засвоєння та обліку практичних навичок на кафедрі ґрунтується на вищезгаданих концептуальних основах. На кожному практичному занятті ретельно дотримуємося конструктивних стандартних методичних розробок останнього зразка. Студенти забезпечені професійними алгоритмами,

інструкціями процедур виконання практичних навичок. Індивідуальна робота та робота невеликими групами (не більше 2-3 осіб) сприяють досягненню стадії автоматизованого виконання. На кожному занятті викладач здійснює індивідуальний контроль рівня опанування практичними навичками кожним студентом. Практичні навички, якість, точність, правильність їхнього виконання кожним студентом відповідно до вимог алгоритму фіксуються на обліковому бланку (доповнення до навчального журналу). Після вивчення певного розділу проводиться проміжна атестація відповідних практичних навичок (професором або доцентом) як складова підсумкових занять. Після вивчення повного курсу пропедевтики внутрішніх хвороб відбувається заключна атестація практичних навичок (переважно завідувачем кафедри). Отримана студентом оцінка розглядається як складова загальної екзаменаційної оцінки.

Ретельний контроль рівня опанування практичними навичками щодо догляду за хворими та відповідна фіксація у щоденниках проводяться під час виробничої практики. Використання кількох клінічних баз, створення графіка роботи студентів невеликими групами сприяють підвищенню ступеня опанування практичними навичками.

Отже, постійний контроль і об'єктивна оцінка практичних навичок студентів забезпечують можливість підготовки кваліфікованого фахівця. Введення кредитно-модульної системи, встановлення співвідношення викладач/студент на рівні ЄС (1:5) у майбутньому (що є тактичними завданнями розвитку медичної освіти в Україні), на нашу думку, сприятимуть покращенню контролю опанування студентами практичними навичками.